

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

§ 81

Valtuustoaloite hulevesien hallinnan tehostamiseksi kaupunkivihreää lisäämällä - Pekka Salmi ja Juhana Suoniemi

TRE:8282/11.00.01/2018

Valmistelija / lisätiedot:
Timo Koski

Valmistelijan yhteystiedot

Suunnittelupäällikkö Timo Koski, puh. 050 345 7568, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Jonna Koivumäki, puh. 040 124 1626, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Mikko Nurminen, Johtaja

Päätösehdotus

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Pekka Salmen ja Juhana Suoniemen valtuustoaloite ja siitä annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Perustelut

Pekka Salmi ja Juhana Suoniemi esittävät 17.12.2018 jättämässään valtuustoaloitteessa, että lisätään kaupunkivihreää ja näin tehostetaan hulevesien hallintaa.

Hulevesien hallinnasta Tampereen kaupunkialueella vastaa kaupunkiympäristön palvelualueen viheralueet ja hulevedet -yksikkö. Kaupunkivihreän lisäämiseen, hulevesien hallintaan ja ilmastonmuutoksen varautumiseen on meneillään useita eri hankkeita.

Tampereen kaupunki on ottanut viherkerroinmenetelmän laajempaan käyttöön vuoden 2020 alusta lähtien siihen soveltuvissa asemakaavoissa. Viherkerroinmenetelmää käytetään esimerkiksi silloin, kun kaavoitetaan tiivistä asuinalueita, ulko-oleskelua vaativia toimintoja kuten kouluja ja päiväkotia, tai suunnittelualueella on luontoarvoja.

Viherkerroinmenetelmä on kaupunkisuunnittelijoille suunnattu ekologinen suunnittelutyökalu tonttien viherpinta-alan arviointiin. Viherkerroinmenetelmässä asetetaan tontille viherkerrointavoitetaso, jonka pihasuunnittelija voi joustavasti täyttää käyttämällä erilaisia viherelementtejä, kuten säilytettävää ja istutettavaa kasvillisuutta, hulevesirakenteita ja erilaisia pinnoitteita. Viherkerroinmenetelmässä huomioidaan eri viherelementtien ekologisuus, toiminnallisuus, maisema-arvo ja kunnossapito. Menetelmän avulla lisätään ns. vihertehokkuutta,

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

kuten kasvillisuuden määrää ja hulevesien hallintaa tonteilla. Suomessa viherkerroin on käytössä muunmuassa Helsingissä, Vantaalla, Turussa ja Jyväskylässä.

Tampereen kaupungin julkisilla alueilla on myös meneillään hankkeita kaupunkivihreän lisäämiseksi ja sen vaikutusten arvioimiseksi. Kaupunkiympäristön palvelualue on valmistellut yhdessä muiden palvelualueiden kanssa kaupunkipuulinjauksen. Kaupunkipuulinjaus hyväksyttiin yhdyskuntalautakunnassa 22.12.2020. Linjauksen tarkoituksena on turvata kaupunkipuiden olemassaolo sekä lisätä kaupunkipuiden määrää. Lisäksi tavoitteena on löytää uusia kaupunkipuulajeja ja -lajikkeita, jotka sopeutuisivat paremmin ilmastonmuutoksen tuomiin uhkiin. Lisäksi kaupunki osallistuu Luonnonvarakeskuksen kolmivuotiseen i-Tree -tutkimukseen. Hankkeessa lasketaan kaupunkipuuston ekosysteemipalveluita. Mitattavia palveluita ovat ilmansaasteiden sidonta ja arvo, hiilensidonta ja arvo, hiilivarasto ja arvo, hulevesien vähentäminen ja arvo sekä VOC emissiot (VOC yhdisteet eli haihtuvat orgaaniset yhdisteet). Tulokset hankkeesta saadaan vuoden 2020 aikana.

Katualueiden suunnittelussa hulevesien luonnonmukaiseen hallintaan kiinnitetään myös enemmän huomiota. Katuviheralueille pyritään lisäämään kasvillisuutta ja imeyttämään enemmän hulevesiä. Myöskin kovien pinnoitteiden määrää yleisillä alueilla pyritään vähentämään.

Tampereen kaupungin yhdyskuntalautakunta on vuonna 2012 hyväksynyt hulevesiohjelman. Hulevesiohjelman lähtökohtana on hulevesien hallinta niiden syntypaikalla. Ohjelman yhteyteen on laadittu hulevesien käsittelyn ja johtamisen periaatteet. Näiden periaatteiden mukaan ensisijaista on ehkäistä hulevesien syntyä mm. läpäisevillä päällysteillä ja viherkatoilla sekä imeyttää ja viivyttää hulevesiä. Hulevesiohjelman mukaan hulevedet tulisi nähdä positiivisena, ihmisten virkistytymistä lisäävänä elementtinä kaupungissa. Hulevesiohjelma on siten valtuustoaloitteen tavoitteiden mukainen, mutta ohjelman käytännön toteutuminen on jäänyt osin puutteelliseksi. Aiemmin mainittu viherkerroin-työkalu auttaa näiden tavoitteiden saavuttamisessa. Hulevesiohjelman päivitys on aloitettu vuoden 2022 aikana, jolloin ohjelman suunnittelutavoitteita täsmennetään.

Tampereen kaupunki on mukana Urban Nature Labs (UnaLab) -EU-hankkeessa. Hankkeessa kehitetään ja seurataan hulevesien luontopohjaisia ratkaisuja ja niiden toimivuutta pohjoisissa olosuhteissa kohdealueina Vuores ja Hiedanranta. UnaLab-hankkeen yhteydessä on osallistettu kohdealueiden toimijoita monin tavoin. UnaLab-hankkeessa kertynyttä osaamista hyödynnetään luonnonmukaisen hulevesien hallinnan kehittämisessä ja yksityisten kiinteistönomistajien osallistamisessa koko kaupungin alueella. Lisäksi UnaLab-hankkeen yhteydessä on tunnistettu kohteita, joissa luonnonmukaisilla hulevesiratkaisuilla olisi potentiaalia hulevesien

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

hallinnan kehittämisessä myös muualla kuin hankkeen kohdealueilla. Näitä kohteita on erityisesti Tampereen keskusta-alueella, ja esimerkiksi Amurin alueen yleissuunnitelman hulevesien hallintasuunnitelmassa luontopohjaisilla ratkaisulla, kuten viherkatoilla, on merkittävä rooli. Yksityisten kiinteistöjen osallistuminen luontopohjaisten ratkaisujen kehittämisessä on olennaista, ja näiden tahojen osallistaminen vaatii riittäviä kannustimia ja tiedon lisäämistä.

Luontopohjaisten ratkaisujen kehittämisen ohella Tampereen kaupungin viheralueet ja hulevedet -yksikkö on aloittanut yhteistyössä Tampereen Vesi Liikelaitoksen kanssa projektin hulevesien vähentämiseksi jätevesiviemäreissä. Hankkeen tavoitteena on tunnistaa kohteet, joissa hulevesijärjestelmän muutostöillä saadaan kustannustehokkaimmin vähennettyä hulevesien määrää jätevesiviemäreissä, jolloin myös riski ylivuotoihin vähenee merkittävästi. Tampereen kaupunkialue on pääosin erillisviemäröityä, mutta paikoitellen keskusta-alueella on käytössä sekaviemäreitä, eli jätevesiviemäreitä, jonne johdetaan myös hulevesiä. Sekaviemäröintiä vähennetään pääosin muiden katutöiden yhteydessä, mutta erillisviemäröidyillä alueilla jätevesiin liittyneitä hulevesiliitoksia voidaan poistaa nopeammassa tahdissa. Hulevesien vähentäminen jätevesiviemäreissä vaatii yhteistyötä yksityisten kiinteistöjen ja kaupungin välillä, kun kiinteistöjen hulevesiliitoksia tulee siirtää jätevesiviemäreistä hulevesiviemäreihin.

Tampereen kaupunki seuraa hanke- ja rahoitusmahdollisuuksia hulevesien luontopohjaisten järjestelmien kehittämiseksi. Riittävästi resursoidut hankkeet luovat puitteet luontopohjaisten ratkaisujen edistämiseksi. Erityisen tärkeää on huomioida luonnonmukaisten huleveden hallintajärjestelmien suunnittelu täydennys- ja uudisrakentamisen yhteydessä, jolloin järjestelmien muuttaminen on käytännöllisintä.

Tiedoksi

Pekka Salmi, Juhana Suoniemi, Timo Koski

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§81

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)